

Hovorna.

(Hledá se profesor národního hospodářství.) Česká technika brněnská žádá nás, abychom uveřejnili tuto zprávu: »Uprázdňená profesura. Na čes. vys. škole technické v Brně obsadí se stolice pro Národní hospodářství, uprázdňená odchodem prof. Dra. Jana Loevensteina na právnickou fakultu Masarykovy university. Interessentům bližší zprávy podá rektorát české vysoké školy technické v Brně.« Redakce vyhovuje této žádosti, poněvadž míní, že česká věda právnická a zejména Masarykova universita vděčí této vysoké škole technické mnoho, snad více než právnické fakultě Karlovy university. Neboť ona to byla, která svou cílevědomou prací, kterou sledovala — dávno před převratem — při budování státovědeckých stolic a přípuštění habilitací z těchto oborů, umožnila včasné aktivování zdejší právnické fakulty. Redakce však nemůže zatajit, že onu zprávu uveřejňuje velmi nerada, poněvadž má tento způsob hledání hotových učenců (stolice vysokoškolské obsazují se přece hotovými lidmi!) za naprosto nevhodný a nemístný. Pisateli těchto řádků je sice známo, že nejde o novum. Brněnská technika již několikrát sáhla po prostředku inserce, když hledala nové síly. Mám však za to, že dlužno přesně rozlišovat mezi obory, o které jde. Jde-li o t. zv. praktické předměty, při nichž na uchazečích žádá se kvalifikace praktická, která neosvědčuje se veřejně (tiskem), nýbrž výkony v různých podnicích (továrnách atd.), které nemusí býtí obecně známé, je snad podobné inserování vhodným prostředkem, ač i zde svědčí o tom, že profesorský sbor nepohlíží na úřad profesorský jako na funkci tak vynikající, že jest vyloučeno, aby vhodní aspiranti byli tou měrou neznámí, že nutno je hledati inserátem či ofertním řízením. Inserátem hledáme vhodné uchazeče, chceme-li obsaditi místo domovnícké, zahradnické a pod., ba přípustno a vhodné je to i tenkrát, jde-li o obsazení nějakého podřízeného místa v některém úřadě nebo podniku. Nepamatuji se však, že bych byl kdy četl inserát, jímž by byl na př. hledán uchazeč o místo generálního ředitele nějaké velké banky nebo průmyslového podniku. V takových případech má obyčejně správní rada kandidáty, jež by mohli přijíti v úvahu, na prstech spočítány a nedomnívá se, že by snad někde v úkrytu působil talent, jež dlužno odkryti pomocí inserce. Nepamatuji se na př., že by byla naše Živnostenská banka, která v těchto dnech obsadila místo ředitele (bývalým ministrem inž. Dvořáčkem), za tím účelem inserovala. Zato inseruje, chce-li obsadit místo koncipisty nebo účetního assistenta. Namítne-li mně někdo, že co do výšky platu přibližuje se vysokoškolský profesor spíše takovému koncipistovi nebo assistentu než onomu řediteli, jsem tím arcif odzbrojen, než přesto zůstávám při svém nepraktickém hodnocení vysokoškolské profesury!

Zcela nevhodné jest však, když hledáme inserátem kandidáty pro obory, pro které — aspoň dosud — platí pravidlo, že schopnost kandidátova osvědčuje se theoretickým i, t. j. tiskem vydanými pracemi. Neboť dosud stávali se profesory národního hospodářství theoretičtí národohospodáři (národohospodářští spisovatelé) a nikoliv praktičtí hospodáři, působící v tom či onom hospodářském odvětví. A za tohoto předpokladu, který platí i pro jiné obory, jako matematiku, fysiku, práva atd..

kteří snad jedině proto »theoretickými« se zovou (poněvadž jinak nelze nahlédnout, proč by právní věda a matematika měla býti méně »praktickou« než na př. stavební mechanika nebo chemická technologie), dlužno přece předpokládat, že kolegium, jakým jest každý vysokoškolský sbor, natolik jest informován o stavu odborné literatury, že mu netřeba hledati vynikající její representanty, kteří by se hodili pro uprázdněné stolice, inserátem v novinách a odborných časopisech. Ale kdyby i některá vysoká škola chtěla v budoucnosti opustit shora zmíněné pravidlo, t. j. veškeré své stolice »popraktičit«, pak obávám se, že, pokud jde právě o národní hospodářství, její inseráty minou se svým cílem. Obavu svou vyslovuji arciť opět za předpokladu, že by své kandidáty hledala jen mezi skutečně vynikajícími hospodářskými praktiky a nikoliv v řadách subalterních činitelů. Že by na př. za našich dnů, kde praxe (a s ní spojené peníze) jsou trumf a »pouhá« theorie popelkou, na inserát podávali své oferty generální ředitelé velkých bank nebo průmyslových podniků, pochybuji velice; že by pak vysoké škole stačila nějaká subalterní síla, třeba sebe více se prakticky osvědčivší, pochybuji neméně.

Je možno, že moderním způsobem inserce obsazují se vysokoškolské profesury někde v cizích krajích. Pro naše domácí poměry byl bych však rozhodně pro zachování dosavadního způsobu. F. W.

Literatura.

P. Arminjon, *Précis de Droit international privé*, I. Les Notions fondamentales du Droit international privé. Paris 1925, str. 247.

Ve světové literatuře množí se v poválečné době díla, pojednávající o problémech soukromého práva mezinárodního. Na všech stranách se věnuje problémům tohoto práva zvýšená pozornost, poněvadž tu běží o problémy, jichž řešení si vyžaduje mezinárodní styk i obchod. V dnešní době pak, kdy i v Evropě i v Americe se klade náležitý důraz na ujednocení kolísáních norem soukromoprávních, je povinnost právní vědy, aby svou kritickou a pozitivní práci usnadňovala zmmodernisování soukromého práva mezinárodního. V tomto směru má právní věda mnoho úkolů, poněvadž základní otázky soukromého práva mezinárodního jsou stále sporny. Sledovati cizozemské snahy o řešení těchto otázek je povinností naší československé právní vědy, a to právě v době, kdy se má přikročit k pronikavé reformě soukromého práva mezinárodního. (Srv. naši studii: Československé soukromé právo mezinárodní, uveřejňovanou v »Zahraníční Politice«, roč. V., sešit 15/16 a další.)

Z francouzské literatury zasluhuje pozornosti zvláště kniha Arminjona, soudece u smíšeného soudu v Kahýře a honorárního profesora na královské škole práv tamže. Jmenovaný v poslední době obíral se několikrát základními pojmy soukromého práva mezinárodního. Roku 1920 uveřejnil práci: *Nature, objet et portée des règles de droit international privé, leur place dans la législation*, roku pak 1923 práci: *Les qualifications légales en droit international privé*. Výsledky těchto publikací, jež jsou již rozebrány, shrnul ve svém systému soukromého práva mezinárodního, na nějž chceme stručně upozorniti.

V první části pojednává autor o povaze, předmětu, funkci, jakož i o historickém vývoji soukromého práva mezinárodního. Předem poukazuje na neobyčejný rozvoj soukromého práva mezinárodního za posledních 50 let, který přispěl k vyjasnění mnohých problémů tohoto práva. Při tom si uvědomuje, jaké velké problémy nutno ještě řešiti. Shledává, že pojmenování soukromého práva mezinárodního není nikterak logickým a že ani předmět tohoto práva není dostatečně vymezen. Příčinu tohoto zjevu spa-